

Ryhmäteoreettinen näkökulma Rubikin kuutioon
Matematiikan ja tilastotieteen laitos
Harjoitus 6
16.12.2010

1. Osoita, että neliön symmetriaryhmä D_8 voidaan muodostaa tasan kolmella eri tavalla kahden epätriviaalin aliryhmänsä puolisuorana tulona.
2. Olkoon $n > 2$. Osoita, että S_n voidaan kirjoittaa kahden epätriviaalin aliryhmänsä puolisuorana tulona.
3. Ryhmän G kaikkien kommutaattorien virittämää aliryhmää kutsutaan *kommutaattorialiryhmäksi* tai *derivoituksi ryhmäksi* ja merkitään G' . Kommutaattorialiryhmän koko kertoo ryhmän vaihdannaisuudesta. Mitä pienempi on ryhmän keskus, sitä suurempi kommutaattorialiryhmä.
  - a) Näytä, että symmetrisen ryhmän S_n keskus on triviaali, kun $n > 2$.
  - b) Osoita, että $S'_n = A_n$.
4. Olkoon G ryhmä.
  - a) Osoita, että kommutaattorialiryhmä G' on ryhmän G normaali aliryhmä (ks. ed. teht.).
  - b) Osoita, että tekijäryhmä G/G' on vaihdannainen.

Neuvo kohtaa a) varten: Käytä normalisuuskriteeriä. Huomaa, että riittää osoittaa, että aliryhmän virittäjien konjugaatit ovat aliryhmässä.
5. Osoita, että tuloryhmän $\mathbb{R}_{np} \times \mathbb{R}_{ns}$ indeksi Rubikin paikkaryhmässä $\mathbb{R}_p$ on täsmälleen kaksi.

Ohje: Käytä lemmaa 5.17 ja lausetta 5.18. Esimerkiksi perussiirot eivät voi kuulua tuloryhmään.
6. Tarkastellaan materiaalin kuvassa 14 näkyvää C-tyyppistä kolmen nurkkapalan kombinaatiota (mitkään kaksi nurkkapalaa eivät ole vierekkäisissä nurkissa). Etsi Rubikin ryhmän siirrot σ ja τ , joiden kommutaattori $[\sigma, \tau]$ on niiden kolmen nurkkapalan 3-sykli. Toimi samaan tapaan kuin luentomateriaalin luvussa 6.2